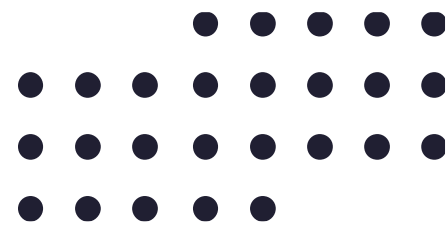

บทเรียนที่

2

สินน้ำใจ และสินบน

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและลักษณะของสินน้ำใจ
2. ความหมายและลักษณะของสินบน
3. สินบนรูปแบบต่าง ๆ
4. การวิเคราะห์สินน้ำใจและสินบน

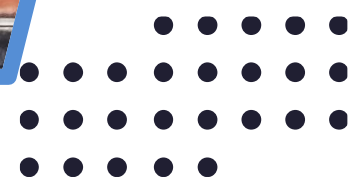

1.

ความหมายและลักษณะ ของสินน้ำใจ

สินน้ำใจ คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความมีน้ำใจเป็นพื้นฐานเป็นการให้เพื่อสร้าง มิตรซึ่งกันและกัน

ด้วยคนไทยเราเป็นชนชาติที่มีน้ำใจ อันเกิดจากการปลูกฝังมาให้เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา ความเอื้ออาทร ความเสียสละ แบ่งปัน ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน ชาวไทยเรามี คำกล่าวที่ว่า **“อันธรรมนิยมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชาน ต้องต้อนรับ”** ก็สะท้อนให้เห็นถึงการเลี้ยงดูอุปถัมภ์ การให้ด้วยความ เมตตา หรือคำกล่าวที่ว่า **“คนไทยมีน้ำใจ”** ก็แสดงให้เห็นว่าคนไทย รักการให้และการช่วยเหลือด้วยเหตุหนึ่ง คือการปรารถนาให้ผู้รับ การให้มีความสุข

เมื่อการให้ สร้างความสุขใจให้แก่ผู้รับ ผู้รับก็มักจะตอบแทน การให้ด้วยสิ่งใด เป็นการตอบแทน ซึ่งการตอบแทนนี้อาจนำมาซึ่งการทำทุกจริตได้ ฉะนั้นเพื่อกำกับดูแลการให้ สิ้นน้ำใจ ไม่ให้เกิดการชักจูง จิตใจไปสู่การทำทุกจริต พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 128 จึงกำหนด ห้ามมิ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจ คำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

กรณีแรก ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น เงินเดือน เบี้ยประชุมจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ตนไปเป็น กรรมการ ค่าวิทยากร ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะใน การเดินทาง

กรณีที่สอง เป็นการรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือ ญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียม ตามฐานะานุรูป เช่น พ่อแม่ ยกที่ดินให้ ลูกให้ เงินพ่อแม่ เงินรับไหว้งานแต่งงาน

กรณีที่สาม การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมเนียมจาก บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละ โอกาสไม่เกินสามพันบาท ซึ่งคำว่าประโยชน์อื่นใดนี้ หมายถึง สิ่งที่มี มูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับบริการ พาไปเลี้ยงอาหาร หรือสิ่งใด ในลักษณะเดียวกัน ส่วนคำว่าโดยธรรมเนียม หมายความว่า การรับ และให้กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ใน โอกาสการ แสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การ แสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาท ที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย เช่น เงินใส่ซองช่วยงาน แจกดอกไม้แสดงความยินดี พระพุทธรูปใน โอกาสทำบุญขึ้นบ้านใหม่

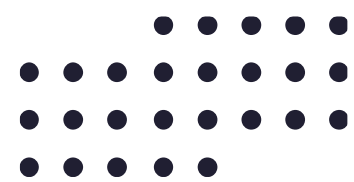

2.

ความหมายและลักษณะ ของสินบน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้คำอธิบายคำว่า “สินบน” ไว้ว่า **สินบน** หมายถึง ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อย่างอื่นที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือ ละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายสินบนต้องการ คำเกิดจากคำ 2 คำ คือ คำว่า **สิน** เป็นคำไทย หมายถึง ทรัพย์สิน **บน** เป็นคำภาษา เขมร อ่านว่า บ็อน หมายถึง การขอร้องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วย โดยสัญญาว่าหากช่วยให้สำเร็จแล้วจะให้สิ่งของตอบแทน

สินบน จึงหมายถึงเงินที่ให้ในลักษณะการบน แต่เป็นการ บนเพื่อให้ช่วยในการทุจริต

สินบน (Bribe) เป็นการตกลงกัน ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้ให้สินบนและ ผู้รับสินบนเพื่อจูงใจให้ได้มาซึ่งประโยชน์ อย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคล บางกรณีผู้รับสินบน ไม่ได้เรียก แต่เมื่อมีผู้เสนอสินบน ผู้รับก็ ไม่ปฏิเสธ เช่นนี้ก็จัดเป็นสินบนเช่นกัน บางครั้ง อาจใช้คำที่มีลักษณะเดียวกัน แทนการเรียก สินบนก็ได้ เช่น ส่วย ค่าน้ำร้อนน้ำชา แป๊ะเจี๊ยะ

สินน้ำใจที่แฝง ประโยชน์ตอบแทน อาจกลายเป็นสินบนได้

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเชียงใหม่
ชวนเฝ้าระวัง จับตามอง และแจ้งเบาะแส **การทุจริต**
กรณีเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทน
(แป๊ะเจี๊ยะ)
เพื่อโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาการรับนักเรียนของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2567
ส่งข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสได้ที่
เลขที่ 363 หมู่ที่ 3 ถนนเลียบคลองชลประทาน ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ 0 5312 1069 | Facebook : ป.ป.ช. เชียงใหม่

ที่มาภาพ : <https://www.nacc.go.th/categorydetail/2022050216065561/20240320162214?>

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาเงินแป๊ะเจี๊ยะในสถานศึกษา

สินบนที่เกิดจากการเรียกรับ จัดเป็นการ **คอร์รัปชัน ทวนน้ำ (Corruption with Theft)** หมายถึง เจ้าหน้าที่จะ เรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์ โดยที่หน่วยงานนั้นไม่ได้มีการ เรียกเก็บเงินหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ เพื่อปฏิบัติหรือละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่รับเงินเพื่อให้เปิดบ่อนการพนันใน พื้นที่ เจ้าหน้าที่รับเงินเพื่อให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน

ส่วนสินบนที่ไม่ได้เกิดจากการเรียกรับ จัดเป็นการ**คอร์รัปชันตามน้ำ** (**Corruption without Theft**) รูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่เรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์เพิ่มเติมจากอัตราการจ่ายเงิน หรือค่าบริการที่หน่วยงานนั้นมีเรียกเก็บอยู่แล้ว แต่หน่วยงานยังได้รับเงินในอัตราที่กำหนดและ ไม่ได้ถูกเบียดบังจากเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่เพื่อแลกกับบริการที่ดีขึ้นหรือรวดเร็วขึ้น เช่น หน่วยงาน รัฐกำหนดค่าธรรมเนียมเรียกเก็บไว้ 100 บาท แต่มีประชาชนมาติดต่อใช้บริการมาก หาก ต้องการให้งานเสร็จเร็วขึ้น จึงใส่ซองให้เจ้าหน้าที่เพิ่มเป็น 200 บาท เจ้าหน้าที่นำเงินส่งหน่วยงาน ตามระเบียบที่เรียกเก็บ 100 บาท และเก็บเป็นส่วนตัวเอง 100 บาท มักเรียกเงินส่วนนี้ว่า “ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หรือ “การหยอดน้ำมัน”

ตัวอย่างสถานการณ์การให้สินบน

ร้านค้าริมถนนนำสุรานอกชั้นดีมอบให้แก่ตำรวจที่ช่วยเหลือไม่เอาผิดแก่รถที่จอดหน้าร้านเพื่อซื้อสินค้า

เจ้าพนักงานกรมที่ดินเรียกรับเงินพิเศษ เพื่อลัดคิวการ จดทะเบียนที่ดินให้สำเร็จลง
โดยเร็วกว่าปกติ

ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่เทศกิจ เพื่อจะได้ค้าขายบนทางเท้า

ผู้ปกครองให้เงินแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อให้ โรงเรียนรับบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

เจ้ามือหวยใต้ดินให้เงินแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสามารถ เปิดการพนันรับเล่นหวยใต้ดินได้

กรรมการตรวจรับงานรับเงินจากผู้รับเหมาก่อสร้างให้ เช่นตรวจรับงานโดยง่าย

เสริมสาระ

แป๊ะเจี๊ยะ เป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว มาจากคำว่า **白** แปลว่า
ว่างเปล่า กับคำว่า **食** แปลว่า **กิน** แป๊ะเจี๊ยะ จึงแปลรวมกันว่า
เงินกินเปล่า นิยมใช้กับวงการการศึกษา กรณีที่ผู้ปกครองต้องการ

ให้บุตรหลานเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและอัตราการสอบเข้าสูง **เช่น ผู้อำนวยการ
โรงเรียนชื่อดังเรียกรับแป๊ะเจี๊ยะ 4 แสนบาทแลกกับการรับเด็กเข้าเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือ โรงเรียนนี้ใครๆ ก็อยากเข้าจึงเรียกเก็บ
ค่าแป๊ะเจี๊ยะแพงมาก**

สินบน สามารถเกิดขึ้นได้ทุกระดับ ระดับของสินบนก็สามารถเกิดขึ้นได้ตามขนาดของโครงการ **สินบนขนาดใหญ่ (Big Corruption)** มักแฝงมากับ โครงการขนาดใหญ่ เช่น การทุจริตในการประมูลโครงการ ก่อสร้างขนาดใหญ่ และมีการเรียกรับหรือยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่าง ๆ จากภาคเอกชน การแก้กฎหมายเพื่อเอื้อต่อกลุ่มทุนในการแสวงหาประโยชน์ ทางธุรกิจ

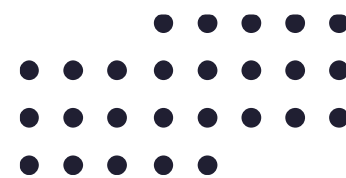
ส่วน**สินบนขนาดเล็ก (Petty Corruption)** มักเกิดขึ้นในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้ยกเว้นการกระทำบางอย่าง เช่น จ่ายสินบน เมื่อขับรถฝ่าไฟแดง จอดรถในที่ห้ามจอด

3. สิ้นบนรูปแบบต่าง ๆ

การจ่ายสินบน หรือ **“การติดสินบน”** ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของการจ่ายเงินสดอย่างเดียว แต่อาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

การเรียกเก็บค่านายหน้า โดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นตัวกลางในการเชื่อเชิญผู้ประกอบการเอกชนให้เป็นคู่สัญญากับทางราชการ และเรียกเก็บค่านายหน้า เช่น ค่านายหน้าร้อยละ 5 ของมูลค่างบประมาณในการดำเนินการ

การเรียกเก็บค่าตอบแทนอนุมัติงาน มักเกิดจากผู้มีอำนาจในการอนุมัติการจัดซื้อจัดจ้างเรียกค่าตอบแทนในการอนุมัติงานให้ผู้ประกอบการ เช่น นายกเทศมนตรีตกลอง กับผู้ประกอบการรับเหมาทำถนนว่า หากจ่ายค่าตอบแทนให้ร้อยละ 10 ของมูลค่างาน จะอนุมัติให้ผู้ประกอบการรายนี้เข้าทำถนนของเทศบาลได้

การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ ในการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหรือได้สิทธิตามที่ต้องการ เช่น จ่าย สิบบนแก่รัฐมนตรีเพื่อให้ตนได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสำคัญ หรือในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์สูง ผู้ปกครองจ่ายเงินให้ผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ ลูกได้เข้าศึกษาในโรงเรียน

การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ เพื่อให้ผู้มีอำนาจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เช่น จ่ายสินบนให้เจ้าหน้าที่เพื่อเปิด บ่อนการพนันในพื้นที่ หรือเปิดผับบาร์เกิน กำหนดเวลาของทางราชการโดยเจ้าหน้าที่ ตำรวจไม่เข้ามาจับกุม

สินบนอาจปรากฏได้ในรูปแบบต่าง ๆ

กฎหมายป้องกันการให้สินบน พ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา 176

แล้วทรัพย์สินที่ถือว่าเป็นสินบน มีลักษณะอย่างไร?

ลักษณะของสินบน

ยกตัวอย่างเช่น

- ให้เงินทอง
- หุ้น
- รถยนต์
- ที่ดิน
- โทรศัพท์

รวมถึงกระเช้า ของชำร่วยหรือขนมมณเฑียร อย่างหลังดูเหมือนเป็นสินน้ำใจ แต่ทำให้เพ้อจูงใจ เจ้าพนักงานก็เป็นความผิดได้

: ประโยชน์อื่นใด เช่น ให้ใช้บริการต่างๆ ฟรี รับประทานอาหารฟรี ฯลฯ

: การให้ในที่นี้รวมถึงการให้สินบนผ่านตัวกลาง เช่น ภรรยาที่จดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรสญาติ หรือเพื่อนของเจ้าหน้าที่รัฐฯ หรือนิติบุคคลที่จ้างเพื่อเป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจโดยมีเจตนาเพื่อมอบให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สายด่วน ป.ป.ช. 1205 : www.NACC.GO.TH

ที่มาภาพ : <https://www.nacc.go.th/categoryde>

4.

การวิเคราะห์สินน้ำใจ และสินบน

สินน้ำใจและสินบน ต่างก็เป็นการให้ด้วยกันทั้งคู่ มี
ทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

4.1

สินน้ำใจและสินบนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่สามารถคิดราคาเป็นเงิน เช่น ทรัพย์สิน เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าตัวอย่าง บัตรของขวัญ (Voucher) บัตรลด ราคา หรือเป็นผลประโยชน์ที่ไม่สามารถคิดราคาเป็นเงินก็ได้ เช่น การให้บริการ การปฏิบัติด้วยดี การอำนวยความสะดวก

4.2

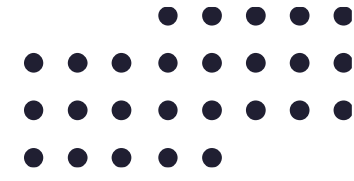
ในภาครัฐ การรับการให้ที่แม้เป็นสินน้ำใจที่ไม่ใช่สินบนก็อาจจะเป็นความผิด หากไม่เข้าเงื่อนไขข้อยกเว้น เช่น รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ซึ่งมิใช่ญาติ ที่มีราคาหรือมูลค่าเกิน 3,000 บาท การรับการให้ที่ไม่ใช่ธรรมดา หากเป็นการรับที่ไม่อาจปฏิเสธได้ อันเนื่องจากไมตรีจิต จะต้องรายงาน การรับทรัพย์สิน

4.3

สินน้ำใจไม่ต้องการประโยชน์เพื่อการจูงใจ ให้ทำอะไรใดสิ่งหนึ่ง แต่กรณีสินบนเป็นการ ให้เพื่อจูงใจในการทำอะไรสิ่งหนึ่ง

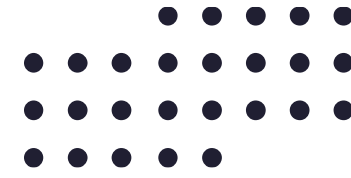
สรุปท้ายบทเรียน

คนไทยนิยมการให้เพื่อแสดงน้ำใจ ซึ่งอาจนำมาสู่ การให้
สินบนได้ สินบนจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในแทบจะทุกวงการ ล้วน
สร้างความเสียหายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชน

คำศัพท์น่ารู้

1 Bribe ติดสินบน 	2 Risk ความเสี่ยง 	3 Impact ผลกระทบ
4 Analyze วิเคราะห์ 	5 Corrupt ทุจริต 	
6 Approve อนุมัติ 	7 Mechanism กลไก 	8 Cash เงินสด
9 Law กฎหมาย 	10 Regulation ระเบียบ 	

